

FELSEFE 10 · 1. ÜNİTE

Felsefenin Doğası

Felsefenin anlamından toplumdaki işlevine:
altı konuda felsefeyle tanışma

Mustafa DEMİR

Felsefe Grubu Öğretmeni · felsefesinifi.com

1

FELSEFE 10 · 1. ÜNİTE · 1. konu

Felsefenin Anlamı

Felsefe neden bir cevapla değil, bir soruyla başlar?

Çocuk sormayı hiç bırakmaz; filozof da bırakmaz

Örnek

Beş yaşında bir çocuk durmadan sorar: "Gökyüzü neden mavi?", "Uyuyunca nereye gidiyoruz?", "Ben neden benim?" Büyüdükçe sorular azalır, dünya alışılmış bir yere dönüşür.

Filozof bu merakı söndürmeyen, hakikati arayan ve bildiğine uygun yaşamaya çalışan kişidir.

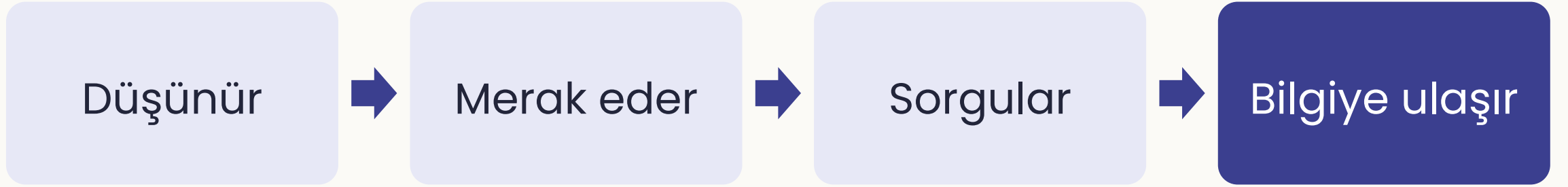
Felsefe, insanın her şeyi sorgulayarak anlamaya çalışmasıdır

Felsefe

İnsanın evreni, hayatı ve kendi varoluşunu derinlemesine sorgulayarak anlamaya çalışmasıdır.

Felsefenin temelinde sorular vardır; soru, bilgi aramanın ilk adımıdır.

İnsan merak eder, sorgular ve bilgiye ulaşır

Bilimde, sanatta, teknolojide, siyasette ve eğitimde bugün sahip olduğumuz birikim bu çabanın ürünüdür.

Felsefe de bir bilgi türüdür ama tavrıyla ayrılır

Bilim, sanat, din, teknik gibi bilgi türleri vardır; felsefe de biridir.

Felsefeyi ayıran **sorgulayıcı, eleştirel ve kuşkucu** tavrıdır.

Bilgiye ulaşmak ister; insanın ve toplumun sorunlarına çözüm arar.

"Felsefe" kelimesi iki Yunanca sözcükten doğar

Kelime	Anlamı
Philia	sevmek, aramak, bir şeyin peşinden gitmek
Sophia	bilgelik
Philosophia	bilgelik sevgisi, bilginin peşinden koşmak

Kelimede bir varış yok, bir yönelme var. Felsefe ulaştığı bilgiyi de yeniden sorgular.

Pythagoras'a göre insan bilgeliğe sahip olamaz, onu sevebilir

"Philosophia" kelimesini ilk kullanan kişinin Pythagoras (Pisagor) olduğu bilinir.

Bilgeliğe sahip olmak

Tanrılara özgüdür. Kendini bilge sanan sormayı bırakır.

değil

Bilgeliği sevmek

İnsana düşen budur: bilgeliğe ulaşmak için hiç bitmeyen bir çaba.

Felsefeyi harekete geçiren güç bilgelik sevgisidir

Bilgelik sevgisi

Bilgeliğe sahip olduğunu iddia etmeden ona yönelme ve onu arama isteğidir.

Meraklı, şüpheci ve sorgulayan insanın bilgiye ilgisini canlı tutan bu sevgidir.

Aynı habere iki arkadaş iki farklı biçimde yaklaşır

Birinci arkadaş

Gördüğü haberi hemen paylaşır; kaynağına hiç bakmaz.

ya da

İkinci arkadaş

Önce kaynağı araştırır, başka yerlerden kontrol eder.

Bilgi aynı, fark yaklaşımda. Bu fark, farkında olmaktan doğar.

Bilgi, farkında olmakla başlar

Bilinç

İnsanın kendisinin ve çevresinde olan bitenin farkında olmasıdır; duygunun, algının ve bilginin merkezidir.

Bilinç şu anı da, geçmişte olanları da, gelecekte olabilecekleri de kapsar.

Felsefe düşünmeyi besler, düşünme de felsefeyi

Düşünme felsefi bilginin hem kaynağı hem aracıdır. İnsanı **hakikati**, yani bir şeyin gerçekte ne olduğuna dair doğru bilgiyi aramaya yöneltir.

Filozof bildiğini yaşamaya çalışır

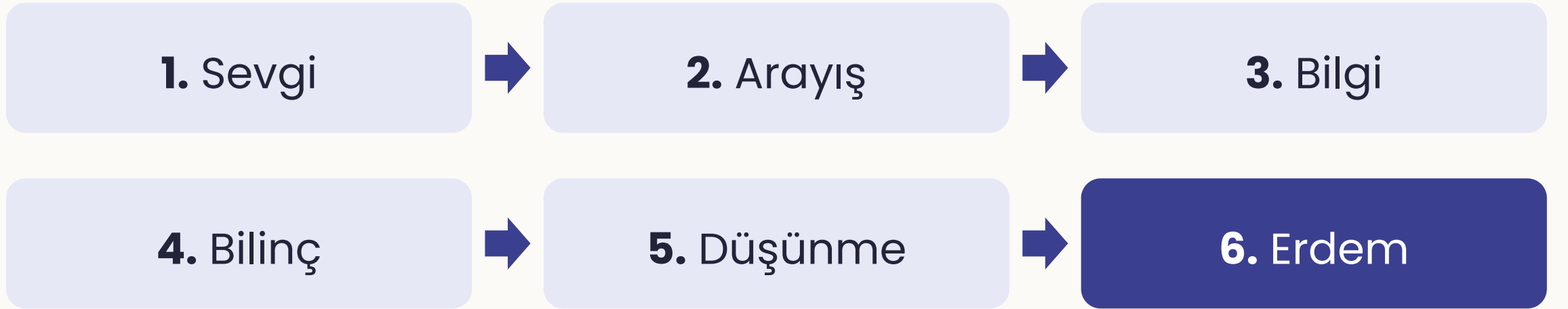
Felsefe için bilmek yetmez. Hakikati arayan filozof, bildiğine uygun bir hayat sürmeye çalışır.

Erdem

Kişinin bildiği doğruyu kendi hayatında uygulamasıdır.

Erdem, bilgi ile davranış arasındaki köprüdür.

Altı halka birbirine bağlıdır; biri koparsa felsefe eksik kalır

Sevgi olmadan arayış başlamaz, düşünme olmadan bilgi işlenmez, erdem olmadan bilgi hayata dokunmaz.

Filozoflar felsefeyi farklı tanımlar (1)

Düşünür	Felsefe ona göre
Platon	Gerçekliğin doğasını, her şeyin ne için olduğunu bilmek
Aristoteles	Varlığın ilkelerini ve nedenlerini araştırmak
Farabi	Varlıkları var olmaları bakımından bilmek
Anselmus	İnanılanı anlamaya çalışmak
Descartes	Kesin ve açık bilgilere dayanan düşünce sistemi

Filozoflar felsefeyi farklı tanımlar (2)

Kant

Akla dayanan gerekçelerle kendini haklı çıkarma iddiasındaki etkinlik

Jaspers

Yolda olmak

Hilmi Ziya Ülken

Varlık üzerine düşünce ve bu düşünce üzerine düşünce

Nurettin Topçu

Evreni bütün olarak kavrama çabası; ahlakın kaynağı

Felsefe bir varış noktası değil, bir yolculuktur

Felsefe yolda olmaktır.

Karl Jaspers, Felsefeye Giriş (Einführung in die Philosophie), 1950

Felsefe kendi tanımını da sorgular. Onu anlamak için peşin hükümlerden uzak durup şüpheyi bir araç olarak kullanmak gerekir.

Düşün

**Felsefenin herkesin üzerinde
anlaştığı tek bir tanımı yok. Bu,
felsefenin bir eksikliği mi, yoksa
doğasının bir sonucu mu?**

